GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 36.

We Srode Dnia 6. Maia 1807.

Z Wiednia d. 29. Kwietnia.

J. C. K. Mość raczył Sekretarzow nadwornych w kancelaryi Jeneralissima Arcy Xcia Jmc Karola, Lehmanna i Creutzera, taynemi nadworney rady sekretarzami, a nadwornych Koncepistow Reulandla i Kleyle nadwornemi taynemi koncepistami nayłaskawiey mianować i porownać ich co do stopniow z sekretarzami i koncepistami rady stanu, woyskowego zaś przy Siedmiogrodzkiey kancelaryi polowego Sekretarza Benuni, zaszczycić stopniem C. K. nadwornego sekretarza.

Na d. 19 Kwietnia w Wiedniu umarł w poważnym wieku 83 lat Jerzy Adam Xżę Starhemberg, kawaler złotego Runa i wielkiego krzyża S. Szczepana, C. K. aktualny tayny radca, szambelan, konferencyyny i stanu minister, W. Marszałek nadworny i półkownik wszystkich leibgwardyy. Służył ciągle 66 lat Nayiaśnieyszemu Domowi Austryackiemu. W młodym ieszcze wieku rozpoczął swoy polityczny zawod. Nieśmiertelna Cesarzowa i Królowa Jmć Marya Teressa powierzyła mu oraz część edukacyi na ow czas Następcy tronu, a potem Cesarza Józefa II. Od 1755 do 1766 roku odbywał urzędy pełnomocnego ministra przy dworach Portugalskim, Hiszpańskim i nakoniec przy Francuzkim. Potem stopniami postępował na urzędy, które do zgonu piastował. Zawsze zasługiwał na zaufanie i względy panuiących Monarchow.

Z Budy d. 25. Kwietnia.

Wczoray i dziś naradzały się stany na powiatowych posiedzeniach w sądowym gmachu w Peście. D. 27 ma odprawić się czwarte posiedzenie seymu.

Mowy Cesarzowicza Jmć Arcy Xcia Palatyna przy zagaieniu posiedzeń seymu na d. 9 t. m. w sali magnatow i J. C. K. Mci na d. 10 przy podaniu propozycyy od tronu miane, iako też odpowiedź na ostanią Arcy Xcia Jmć Palatyna, są następuiącey osnowy:

Mowa przy zagaieniu seymu przez Cesarzowicza Jmć Arcy Xcia Palatyna.

" Prześwietne kraiowe Stany! Łaskawy list Królewski, przez który Nayłaskawszy Król raczył zwołać stany królestwa Węgierskiego i należących do niego prowincyy na ninieyszy seym, okazuie wyraźnie, iż dla Oycowskiego Serca J. C. K. Apostolskiey Mci nie ma nic przyiemnieyszego, iak w chwili, gdy niebezpieczeństwa okropney woyny, które kilkakrotnie groziły całey monarchii i drogiey naszey oyczyznie, przez za-

warty pokoy usunięte zostały, zatrudnic się nayskuteczniey tak zewnętrznem, iako też wewnętrznem bezpieczeństwem wiernych swoich ludow, i po uleczeniu ran, które nam liczne nieszczęścia woyny zadały, a którem w kilko letnim nieszczęśliwym położeniu rzeczy nie podobna było zaradzic, ożywic na nowo dobro i pomyślność kraiu, podnieść powagę i chwałę iego nayukochańszego królestwa Węgierskiego. Z wdzięcznością doświadczamy teraz skutku tey oycowskiey do nas przychylności naszego Nayłaskawszego Pana. W czasie bowiem, kiedy większą część Europy pustoszy niszcząca woyna, mord i dokuczaiąca nędza, widzimy, że Monarchiia Austryacka i kochana nasza oyczyzna, którą niegdyś tyle woien dręczyły, cieszy się za rzadką przezornością naszego Monarchy i za iego niespracowaną staranności dla utrzymania pokoiu, pożądaną spokoynością i przychodzi do siebie. W rzeczy samey iedynem iest życzeniem i pragnieniem J. C. K. Mci, abyśmy po zupełnem zapewnieniu i ustaleniu zewnętrznego bezpieczeństwa kosztowali nieprzerwanie owocow pokoiu; aby nadto zaradzic i nayskutecznieyszych sposobow użyc do zapewnienia wewnętrzney spokoyności i pomyślności, a nadewszystko, aby nasza przeszło 8 wiekow trwaiąca oycowska konstytucya iak naylepiey umocnioną była, i nabyta wolność przez bohatyrski umysł przodkow naszych przeciw wszelkim zasdrosnym, i podstępnym zamachom cała nienaruszenie do nayodlegleyszey potomności zachowaną została. J. C. K. Mość pokładaiąc zupełne zaufanie w gorącey naszey miłości do oyczyzny i w nienaruszoney wierze do Monarchy, powierzył powyższe ważne zatrudnienia naszem obradom. Ażeby zaś tem predszy i skutecznieyszy obrot wzięły, postanowił osobiście znaydować się przy obradach seymowych, lubo go liczne inne i nader ważne interessa stanu ustawicznie zatrudniaią. Spodziewam się niezawodnie, iż nikt nieznaydzie się pomiędzy nami, któryby oycowskiemu zaufaniu Monarchy z winnym uszanowaniem i synowskim posłuszeństwem nie odpowiedział. Nikt zapewne nie znaydzie się, któryby nie dołożył wszelkiego usiłowania, ażeby wszystko cokolwiek przyłożyc się może do widokow naylepszego Monarchy, do trwałego bezpieczeństwa kochaney oyczyzny, do powszechnego dobra i chwały szlachetnego Węgierskiego narodu, przez doyrzałą rozwagę i iedność uchwalonem zostało. Szlachetny sposob myślenia Prześwietnych stanow, ich szczególnieysza i niespracowana staranność o dobro kraiu, iako też chwalebna bystrość, przez którą skutki nayważnieyszych wydarzeń przewiduią, i co tylko dobro i powagę kraiu wymaga stanowią, każe mi się spodziewać, iż nie zawiodę się w moich nadzieiach tem więcey, że byłem świadkiem na kilku seymach gorliwości Węgrzynow. Poczytuię się więc za szczęśliwego, iż naradzać się będę pod okiem J. C. K. Mci nad dobrem kraiu z takiemi mężami. A ieszcze poczytam się za szczęśliwszego, gdy przez moie usiłowania będę się mogł do obrad waszych przyłożyć pośrednictwem u J. C. K. Mci, i zasłużyć nadal na to zaufanie, którymeście mnie dotąd zaszczycali. Z resztą zapewniam na nowo Prześwietne stany o moim szczególnieyszem przywiązaniu i przychylności.„

Mowa Nayiaśnieyszego Cesarza Jmci z tronu.

Zawsze czuiemy wielkie ukontentowanie, gdy iesteśmy otoczeni stanami kochanego królestwa naszego Węgierskiego, gdy możemy naradzać się z niemi względem dobra

i szczęścia kraiu. Ukontentowanie nasze daleko ieszcze byłoby większe, gdybyśmy w teraźnieyszey chwili mogli tylko wysłuchać życzenia i żądania stanow i onem zaradzić, to iest wewnętrzne urządzić interessa, bez żądania nowych ofiar. Jakoż naymilsey byłoby dla naszego oycowskiego serca, gdyby z dobrem, powagą i szczęściem monarchii pogodzić się mogło zmnieyszenie ciężarow, które nasze ludy teraz znosić muszą. Lecz przez okropne woyny, w któreśmy od wstąpienia naszego na tron wplątanemi byli, obciążony nasz skarb został długami. — Trzy lata, na które uchwaliliście w roku 1802 dopełnienie Węgierskich regimentow, które są wyborem naszego woyska, iuż upłynęły. — Opłaty i cła nie wystarczaią z powodu teraźnieyszey drogości w czasie nawet pokoiu na utrzymanie woyska. Że zaś w teraźnieyszych okolicznościach potrzeba pomocy dla zagoienia ran, łatwo się stany domyślić mogą, ażeby nam nie zbywało na sposobach do utrzymania, stosownie do naszych życzeń i szczerey chęci, pożądanego dla naszych ludow pokoiu. — Chcemy się więc naradzić z stanami, kóre iako ciało prawodawcze zwołaliśmy, nad tem wszystkim, co dobro i powaga kraiu postanowić wskażą. Ważne to dzieło przedsiębioremy z zaufaniem i pociechą. Wiemy bowiem z doświadczenia, z iaką mądrością, gotowością i szczodrotą wspierały stany potrzeby kraiu; iak ochoczo na obronę nas i monarchii do obozow śpieszyły, iak mężnie zabierały się w ostatniey woynie, kiedy nieprzyiaciel zaiął naszą stolicę, i granice nawet Węgierskie przestąpił, do obrony orężem naszey korony, iako też powierzonych waszey wierności naszych Cesarskich dzieci i Następcy tronu. — Nie moge zatem iak być zupełnie zapewniony, że przez mądre wasze obrady, i hoyne wsparcie pokoy, zbawienie całey monarchii i szczęście przywrócone i zapewnione zostanie. Nie tylko pobratemskie z wami ludy, ale i cała Europa maią na was oczy zwrocone. Jakoż któżby śmiał powątpiwać, iż nie odpowiecie naszem oczekiwaniom? — Z tem wszystkim nie tu koniec naszych życzeń. Ziechaliśmy do was także w celu wysłuchania nayłaskawiey z oycowskim uczuciem waszych żądań, zaradzenia wewnętrznem potrzebom, a mianowicie poprawienia sądownictwa, iako zasady wewnętrzney szczęśliwości. — Wszystko to wyczytacie dokładnie w propozycyach naszych, które wam Kochany nasz Brat poda. — Nie wątpiemy w cale, iż obrady seymowe odpowiedzą naszey miłości do Węgierskiego narodu, i oczekiwaniom naszem, że stany zapobieżą nietylko potrzebom kraiu, ale też dobro iego ugruntnią, i tym sposobem utwierdzą dla siebie naszą łaskę i względy.„

Odpowiedź na mowę J. C. K. Mci przez Arcy Xcia Jmc Palatyna.

" Nayiaśnieyszy Cesarzu, Apostolski Królu i Nayłaskawszy Panie! Oycowskie Swiętey Osoby W. C. K. Mci Serce, rownie sprawiedliwe iak pełne dobroci, zasłuży także na pochwałę obcych narodow. Węgrzyni i reszta Jego berłu podlegaiących ludow poważaią go z synowskim posłuszeństwem, gdyż wszystkie widzą i czuią, iak przykro iest dla dobrego W. C. K. Mci serca, gdy zbieg czasu i okoliczności przymuszaią Cię do nakładania nowych ciężarow. Węgrzyni wiedzą z doświadczenia, iż pomimo naynagleyszych potrzeb nigdy od nich nie była inaczey żądana pomoc, iak w duchu konstytucyi, kiedy tego dobro kraiu wymagało, czego i dziś świeże maią dowody. Nikogo nie ma pomiędzy Prześwietnemi stanami, któryby nie wiedział, że przez długi ciąg woyny skarb publiczny

wyniszczony został, i że w czasie nawet pokoiu, kiedy okoliczne kraie wystawione są na nieszczęścia woyny, należy się uzbroić przeciw wypaśdź mogącym niebezpieczeństwom. —— Uznaią w tem szczególnieyszą staranność W. C. K. Mci, która w krytycznych tych okolicznościach okazuie wielki Jego umysł. „Zwracasz W. C. K. Mość także uwagę swoią na wewnętrzne urządzenia. Te same stany, które w roku 1791 otaczały tron W. C. K. Mci na tem samem mieyscu, i uniesione szlachetnym zapałem wszystko ochoczo ofiarowały, rzucaią się dziś do stóp W. C. K. Mci. Nie chcą sobie bydź nie podobnemi, dołożą owszem wszelkiego starania, zwrocą swe obrady dla odpowiedzenia, stosownie do swych zdolności i nieograniczonego uszanowania, życzeniom W. C. K. Mci i zasłużenia sobie tym sposobem na łaskę i względy nayłepszego z swych Królow, o które Go upraszaią.,,

Z Londynu d. 10. Kwietnia.
(Przez Danią.)

Wschodnio - indyyska kupiecka flotta, z 15 Indyyskich i 12 z południowego morza okrętow złożona, przybyła szczęśliwie do kanału.

Podług ostatnich listow z wschodnich Indyy zupełna tam panuie spokoyność.

Król dawał we środę audyencye, a u Królowey była schadzka, w czasie którey przedstawieni iey byli nowi ministrowie.

Z Nowegoiorku odebrano pod d. 31 Stycznia następuiące doniesienia o burzliwych zamachach Pułkownika Burr : — Kapitan Bowes woiennego brygu Susan opuścił d. 3 Stycznia Nowyorlean, i donosi, że d. 2 przybył umyślny posłaniec do Jenerała Williamson z oznaymieniem, że Jenerał Adair z przednią strażą od woysk Burra w liczbie 2000 ludzi d. 26 Grudnia przeszedł przez Cumberland. Na d. 3 Stycznia przybył inny posłaniec w 3 dni z Natchez, donosząc, że Jenerał Adair nie daleko iuż był Natchez, a Burr szedł za nim w 6000 ludzi. Na d. 23 Stycznia proponowano w senacie zawieszenie kardynalnego prawa *nie imania nikogo bez przekonania* na 3 miesiące, ale izba niższa odrzuciła ten wniosek większością głosow.

Zapewniaią, iż na mieysce zmarłego Portugalskiego ministra stanu Villa, nastąpi Kawaler Pinto.

Szkoły główne Oxfortska i Kambridgi posłały pisma z podziękowaniem Królowi za zmianę ostatniego ministerium.

Zdaie się, że nowi ministrowie zabieraią się do dzielnego wspierania naszych sprzymierzyńcow na stałym lądzie. Wydane są rozkazy do władowania na okręty 60,000 karabinow i stosowną kul liczbę. Dwie korwety przeznaczone są do prowadzenia tego transportu. Mowią także o wysłaniu na stały ląd znaczney armii. Jakoż czynią do tego wielkie przygotowania, i stoiące nad brzegami woyska oczekuią tylko rozkazu do władania na okręty. Mowią, iż wraz z legionym Niemieckim popłynie na pomoc naszym sprzymierzyńcom 25,000 woyska pod Jenerałem Stuart.

Dworska gazeta zawiera w sobie podziękowne pisma do Króla od miast Aberdeen i Denbigh z powodu odmiany ministrow.

Taż gazeta donosi urzędownie o zabraniu Hollenderskiey fregaty Pallady i dwoch kupieckich Hollenderskich okrętow. Strata na Angielskich okrętach Greyhund i Harrier, które powyższe zabrały, składa się z 1 zabitego, a 11 ranionych ludzi; na Hollenderskich zaś było 12 zabitych, a 29 ranionych. Pomiędzy pierwszemi znayduie się kapitan fregaty Pallady.

P. Jackson pobiegł ostatniey soboty z listami do Jenerała Hutchinson, będącego przy armii sprzymierzyńcow.

Podług pism naszych maią bydź woyska z Sycylii na Archipelag posłane.

Szwedzki poseł, P. Rehausen, doniosł d. 5 t. m. Ministrowi Canning o zamknięciu przez Szwedow rzeki Peene.

Nieprzyiacielski bryg Lynx o 18 działach i 160 ludziach został przez 5 łodzi okrętu Galatea zabrany.

Dowodztwo nad kanałową flotą obiął iuż po Lordzie St. Vincent Admirał Gardner.

Podług doniesień z zachodnich Indyy, czynią Francuzi wielkie uzbraiania na Gwadelupie do pewney wyprawy.

Lord Melwill wykonał ostatniey środy przysięgę na taynego radcę.

Rozeszła się znowu w Anglii pogłoska o zdobyciu przez Anglikow Buenos - Ayres i Montevideo, przyczem mieli Anglicy 2000 ludzi utracić. Przybyły do Liwerpoolu kupiecki okręt przywiozł tę wiadomość, którą od innego powziął okrętu.

Lord Stafford odłożył d. 8 Kwietnia w wyższey izbie swoy wniosek względem odmiany ministerium do poniedziałku.

W niższey izbie wykonali nowi ministrowie zwykłą przysięgę. Lord Thynne przyniosł izbie następuiącą odpowiedź od J. K. Mci na pismo względem mianowania P. Perciwal dożywotnim kanclerzem Lancastru:

Jerzy Król, &c. J. K. Mość otrzymał pismo niższey izby, w którym proszony iest, aby w wyborze urzędnikow rządził się tylko swoim upodobaniem, i będzie go miał w żywey pamięci. J. K. Mość uznał za potrzebne donieść izbie, iż iedynie z swego upodobania udzielił urząd dożywotniego kanclerza xięstwa Lankastru P. Perciwal, i zapewnia wierne niższey izby członki, iż powierzoney sobie przez ustawy mocy obierania urzędnikow nie użyie iak tylko z dobrem kraiu.,,

Na d. 9 uczynił P. Brand w teyże izbie dawniey zapowiedziany wniosek względem oddalenia i sprawowania się przeszłych ministrow, który pokrył następuiącemi wyrazami: "Że iest przeciw naypierwszemu obowiązkowi wiernych sług korony, wymagać po nich wyraźnego lub ubocznego przyrzeczenia, aby nie dawali Królowi rady dążącey z wypadku okoliczności do dobra i bezpieczeństwa iakowey części J. K. Mci kraiow.,, Mowił mocno przeciw tym, którzy doradzili Królowi, aby żądał od przeszłych ministrow przyrzeczenia, iż więcey nie wznowią rzeczy o katolikach, i nazwał takowe żądanie zgwałceniem konstytucyi.

Jenerał Craufurd utrzymywał, iż rzecz o katolikach nie byłaby wcale wznowiona, gdyby naywiększa potrzeba i ratunek kraiu nie były iey wymagały; iż J. K. Mość sprzeciwił się tylko dalszem wolnościom, które im nadać chciano, nie zaś rozciągnieniu nadanych im iuż na całe państwo; iż ministrowie złożyli dla tego swoie urzędy, że J. K. Mość nie chciał na dalsze dla katolikow wolności zezwolić.

P. Wharton wyraził, iż dawni ministrowie nie chcieli poddać się kontroli J. K. Mci, ale powodowali się tylko głosem Irlandczykow.

Nowy kanclerz skarbowy P. Perciwal: Zdaniem moim środek, który pociągnął za sobą oddalenie ministrow, nayprzod był niepotrzebny, powtore nieużyteczny. Niepotrzebny, ponieważ katolicy wiedzieli dobrze, iż rząd nie iest skłonny do zezwolenia na wszykie ich żądania; nieużyteczny, ponieważ był

za nadto wyrafinowany i dążył do przywrocenia hierarchii Papiezkiey. Co do oddalenia ostatnich ministrow, zdaie się wielka zachodzić ciemność, lubo tłomaczyli się obszernie w swoich oświadczeniach. Nie wiem o żadnym doradcy, któryby radził powyższe przyrzeczenie; nie chcę także usprawiedliwiać podobnego żądania; ale uznaię za potrzebne przytoczyć tu niektóre okoliczności poprzedzaiące zmianę ministrow. J. K. Mość dał wyraźnie poznać, iż zezwolenie na takowy środek poczytałby za niedotrzymanie swey przysięgi, i żądał dla tego obietnicy, aby więcey nie wznawiano tey rzeczy, iako przeciwiącey się iego sumieniu. Ministrowie wnieśli iednak bil, który nie był, iak mniemano, wyiaśnieniem tylko bilu 1793, ale daleko daley zasięgał, katolicy mieli bowiem mieścić się nietylko w lądowey i morskiey sile, ale nawet za zdatnych uznanemi byli na kommissarzow. Tym czasem nie zgadzali się sami pomiędzy sobą względem tego bilu; trzey ministrowie uznali go za niedogodny i sprzeciwiali się. (Nie prawda! Nie prawda! Krzyczano z oppozycyynych ławek.) Uwiadomiony iestem, że Lord Erskine, Lord Ellenborough i Lord Sidmouth sprzeciwiali się temu bilowi; ieden z nich (Lord Erskine) nie był nawet na gabinetowe zgromadzenie wezwany, gdy był roztrząsany. Jest to prawdziwie nowy sposob postępowania nie wezwać kanclerza, który właściwie iest sumiennym doradcą Króla. Usiłowano J. K. Mość przez przyiacioł bilu obiaśnić; lecz te objaśnienia tak były ciemne, że ich nawet P. Elliot, Irlandzki sekretarz stanu nie mógł zrozumieć. Ogłoszenie nowych środkow, dążących do zaspokoienia katolikow Irlandzkich, uchybiło zamierzonego celu, gdyż pomimo tego postanowili podać nową prozbę. Nie chcę zacnego Lorda (Howicka) obwiniać, iakoby chciał Króla oszukać, ale obwiniam go o wielkie niedbalstwo. Dawnieysi ministrowie chwalą się, iż odstąpili bilu, iak tylko Król na niego nie pozwalał. Lecz dziwi mnie, że ci, którzy tyle się szczycą z gorliwości o konstytucyą, tak nagle odstąpili środka, który doradzać im miała ich gorliwość o dobro ludu. Jeżeli J. K. Mość nie mogł na to zezwolić, tedy i oni nie powinni byli wznowiać tey materyi, zwłaszcza, iż katolikom, a mianowicie niższey klassie zapewnione są dosyć wielkie swobody.

P. Grattan: Ninieyszy spor tyczy się postępowania przeszłych ministrow względem katolikow i Króla. Wnieśli bil, który miał katolikom Irlandzkim zapewnić to, co im przed 13 laty przyrzeczono, to iest rowność praw Irlandzkich officerow katolickich z protestanckiemi. Utrzymuią, iż dawnieyszy bil zapewnia im to wszystko; lecz nie zabezpiecza Irlandzkich officerow przeciw pieniężney karze 500 f. szt. Daley nie wolno iest katolickiemu officerowi słuchać mszy i bywa za to karany. Przesądy religiyne muszą bydź usunięte, i ten iest cel bilu. Nie ma tam wzmianki o wzniesieniu katolicyzmu, o zbogaceniu biskupow, gdyż obmyślono sposoby, aby lud katolicki zostawał w czystości swych obyczaiow.

Doktor Duigeneau: Utrzymuią, iż większa część użytych w woysku i w sile morskiey Irlandczykow składa się z katolikow; lecz zaprzeczam temu, większa iest liczba protestantow. Mowią daley o wielkiey liczbie katolikow w Irlandyi, lecz protestanci względem katolikow są iak 2 do 3. Zapewniaią, iż katolicy zaspokoionemi zostaną temi swobodami. Za nadto iednak wielką okazywali przeciw protestantom nienawiść, ażeby mniey iak zupełnem zniszczeniem protestan-

tyzmu kontentować się mieli. Na początku buntu 1798 zamordowali zimną krwią 500 protestantow i w iedney stodole spalili ich 180; a iak tylko uwolniono niektórych z tych podpalaczow, byli potem podniecicielami nowych okrucieństw. Mowią o poiednaniu się z wyższemi klassami katolikow; lecz pytam się gdzie są? W całey Irlandyi nie ma 40 katolikow szlachty, którzyby mięli rocznego dochodu po 1000 f. st. Mowią o zaburzeniach Irlandzkiego ludu; lecz nie ma ani broni, ani przewodnikow, ani maiątku. Gdyby nieprzyiacielskie woysko wylądowało do Irlandyi, wszyscy przyłączyliby się do niego. Czyniono iuż nie raz podobne groźby, i im więcey im przypisywano, tem oni stawali się śmielszemi. Jest to skutek pobłażliwości, którą pewny lord nie z naszey izby względem nich okazywał, a którego administracya, iak się zdaie, zmierzała do obalenia protestantyzmu. (Tu zawołali Lord Howick, P. Plum, P. Sheridan do porządku i żądali, aby mowca występnego lorda wymienił. Prezydent wdał się w to, i oświadczył, iż nie ma zwyczaiu wymieniać członki inney izby. P. Canning bronił P. Duigenesu, który zakończył swą mowę przeproszeniem.)

P. Romilly zbiiał iego mowę, i powstał mocno przeciw powołaniu znowu Lorda Melwilla do tayny rady, względem czego wszczęły się mocne spory.

Lord Howick: Przyznaię, iż żądano od ministrow przyrzeczenia; ale na czyią radę, nie wiadomo. Nie ma iednak żadney ustawy na rzecz korony, aby doradca nie był odpowiedzialnym. Teraz mogę się wolno tłomaczyć. Lord Eldon miał audyencyą u J. K. Mci, gdy to przyrzeczenie było żądane, rownie iak Lord Hawkesbury, i oba byli zatrudnieni z Xciem Portland utworzeniem nowey administracyi. Są więc w odpowiedzi. Irlandya potrzebuie lepszego się z nią obchodzenia, aby zachowała się spokoynie, i to nastąpić musi. System dziesięcin wymaga znaczney reformy; i gdy iak się spodziewam, ninieyszy wniosek uchwalony zostanie, nastąpi więcey wnioskow, których dobro kraiu koniecznie wymaga. Dziwi mnie iak teraźnieysi ministrowie, którzy dawniey szli za zdaniem P. Pitta, z innym teraz słyszeć się daią systematym. Przez takową zmianę utracili całkowite zaufanie, życzyć i spodziewać się więc należy, iż ministerium, które w brew konstytucyi na czele administracyi stanęło, w krotce upaść musi.

P. Canning: Nie zaprzeczam w cale, iż dobrzeby było nadać Irlandzkim katolikom z przyzwoitem określeniem i w przyzwoitym czasie swobody. Oświadczam atoli, iż izba nie zrobiła żadney intrygi na oddalenie przeszłych ministrow; ani ia, ani Xżę Portland nie życzyliśmy sobie, aby oni z tey okoliczności złożyli swoie urzędy. Audyencya Lorda Eldona u J. K. Mci w cale w innym była celu i z wiedzą Lorda Grenwilla. Daley wyraził P. Canning, iż ninieyszy wniosek zmierza do tego, aby J. K. Mość pociągnąć do odpowiedzi przed kraty izby. Nakoniec oświadczył, iż chociażby nawet większość izby była przeciw ministrom, oni iednak postanowili utrzymać się na swoich urzędach i odwołać się do ludu, to iest przez rozwiązanie parlamentu.

Lord Petty (przeszły kanclerz skarbowy) odpowiedział na mowę P. Canninga.

Przystąpiono potem do głosowania, i większością 258 głosow przeciw 226 odrzucono wniosek P. Branda.

Wiadomości Woienne.

Główna kwatera Szwedzka znayduie się

w Friedland, w kraiu Meklenburskim, a placowki stoią w Pasewalk. Względem pierwszego naprzod postąpienia 9 do 10,000 ludzi liczącego korpusu Swedzkiego, przywiozł Podpułkownik i skrzydłowy Adjutant Boy, od jeneralnego rządcy Essena z Demmina pod d. 4 Kwietnia Królowi do Malmoe następuiące urzędowe doniesienia:

" Na wiadomość, że nieprzyiaciel odciągnął z Szwedzkiey Pomeranii wiele piechoty i iazdy, wysłał Rządca Essen na d. 1 Kwietnia 2 kolumny woyska z Stralsundu, dla przymuszenia nieprzyiaciela do opuszczenia swych szańcow i Szwedzkiey Pomeranii. Pierwsza pod dowodztwem Naczelnika brygady Tawast, a pod rozkazami samego rządcy składała się z 4 batalionow piechoty i 8 szwadronow jazdy. Druga pod dowodztwem Naczelnika brygady, Barona Vegesack, i pod rozkazami Jenerała Armfeldta, z 5 batalionow piechoty. Pierwsza kolumna pociągnęła przez Kedenhagen ku Lissow, które mieysce opuścił nieprzyiaciel po tęgim ogniu, i zawsze broniąc się dzielnie, cofał się przez Lindershagen do Voigdehagen. Lecz gdy i to mieysce od Szwedow zaięte zostało, opuścił nieprzyiaciel wszystkie swoie przed Stralsundem batterye i szańce; stanął przy batteryi 6 działowey na wzgorku Voigdehagen i Teschenhagen, ale i stamtąd po żywym z obustron ogniu wyruszony został, i zaczął się cofać. — Szwedzi osadzili Seemühl, Teschenhagen, Brandshagen, Arendsee i Zarendorf, przyczem zabrali 41 jeńcow i zdobyli 2 magazyny z gorzałką, chlebem, zbożem i sianem. Nieprzyiaciel cofał się przez Greifswald, a większa część iego bagażow przez Grimm do Demmina. D. 2 Kwietnia weszły Szwedzkie woyska do Grimm, Loitz i Greifswaldu, gdzie zabrały 6 officerow, 20 żołnierzy i lazaret w niewolą, tudzież 1000 karabinow, 200 par pistoletow i znaczny magazyn. D. 3 Kwietnia osadziły Demmin, gdzie nieprzyiacielski dowodzca, 2 officerow i 127 Hollenderskich żołnierzy w niewolą zabranych zostało, a wysłane za nieprzyiacielem oddziały przyprowadziły ieszcze 604 i 168 jeńcow, zdobyły wiele sordutow, broni, pałaszow i t. d. Podpułkownik Cederström zabrał nieprzyiacielską bagażową kolomnę, przyczem znaydowało się 2 officerow i 207 żołnierzy. D. 4 osadził Jenerał Armfeldt miasto Anklam, gdzie zabrano 2 officerow i 150 żołnierzy w niewolą, zdobyto 60 wozow prochowych i wielkie zapasy. Tamże zabrano na poczcie 1995 Frydrychsdorow i 3000 talarow, które do nieprzyiacielskiey kassy należały. — W nocy z 6 na 7 Kwietnia podszedł Szwedzki podiazd Rostock, który za pomocą przewodnika z Stralsundu ominął bramy i wszedł szluzą do miasta. Zabrawszy składaiącą się z 120 do 130 Hollendrow załogę, i sekretarza Francuzkiego konsula P. Martinsen w niewolą, zdiąwszy sekwestr z Szwedzkich okrętow i Angielskich towarow, które nazaiutrz miały bydź sprzedane, cofnął się nazad. Inny Szwedzki oddział około z 200 ludzi złożony zachodził aż pod Szwerin, ale cofnął się nazad. Głowna siła Szwedzka zmierzała ku Szczecinowi, którey ieden oddział przybył d. 6 do Friedlandu."

Przed Gdańskiem otworzyły oblegaiące woyska drugą paralelę bez wielkiego oporu z strony załogi. Do 10 Kwietnia nie nadeszły były ieszcze ciężkie działa. Na d. 13 uczyniła załoga żywą wycieczkę.

Podług Bamberskich i Berlinskich pism znaydnie się głowna kwatera Cesarza Francuzow ciągle w Osterode, a właściwa kwatera głowney administracyi armii w Toruniu. Cesarz i Król Napoleon udał się na kilka dni do zamku Kamienca (Finkenstein) na drodze z Malborga do Gdańska, dla znaydowania się bliżey oblężenia tego ważnego mieysca.

Nad Elbą oczekuią 6 regimentow Hiszpańskich, które iuż Pirynee przebyły, na końcu Czerwca. Stoiąca dotąd w Etruryi dywizya Hiszpańska pod Jenerałem Ofaril, ma się także w Czerwcu złączyć z Francuzką armiią, która się w Friulu zgromadza.

DODATEK

DO № 36.

GAZETY KRAKOWSKIEY

W e Srode Dnia 6. Maia 1807.

Z Petersburga d. 4. Kwietnia.

Nasz minifter zagranicznych intereffow, który dla choroby nie mógł z J. Imp. Mcią wyiechac, poiechał za nim teraz do armii.

Z Paryża d. 14. Kwietnia.

Przez wyrok Cesarski pod d. 14 Marca kontraadmirał Xżę Hieronim mianowany zoftał dywizyynym jenerałem.

Z Sables piszą pod d. 4 t. m że nieprzyiaciel ciągle znayduie fię przed naszem portem z większemi i mnieyszemi okrętami. Wczoray nie widzieliśmy iak 3 żagle, a dziś poftrzegamy ich do ośmiu.

Sławny Aftronom Lalande urodził fię d. 11 Lipca 1730 w Bourg; o rodzicach swoich nigdy bez łez nie wspomniał. Przybył do Paryża dla uczenia fię prawa; ale odwiedziwszy gwiazdopatrznią, porzucił prawo i uczył fię aftronomii, do którey całe życie przykładał fię z zapałem. W krotce poftąpił tak daleko w swey nauce, iż wysłany był iako kommiffarz od akademii z P. Lacaille do Berlina, dla oznaczenia rownoległości Xiężyca. Fryderyk wielki, któremu przedftawiany był Lalande nie mógł ukryć swego podziwienia nad iego młodością, i rzekł do niego: "nie zawiedziesz W. Pan zapewne wyboru akademii.„ Lalande miał na ow czas 19 lat. W czafie terroryzmu uratował nie iednemu życie.

Od granic Tureckich d. 6. Kwietnia.

Stoiąca przed Konftantynopolem Angielska flotta pod Admirałami Duckworth, Louis i Sidney Smith, miała fię nayprzod udać do Malty, potem do Egiptu, i tam złączyć fię z przybyłą razem z Anglii i Sycylii przewozową flottą, na którey znaydowało fię pod Jenerałem porucznikiem Frazer 6000 woyska, i w okolicach Alexandryi woyska te na ląd wysadzić.

Na wysokości Tenedos zoftali Anglicy przez liczną Roffyyską flottę pod Wiceadmirałem Siniawinem ziluzowanemi, która trzyma Konftantynopol zamknięty. Nie udało fię Roffyanom opanować niespodziewanym szturmem zamku Tenedos.

Uzbroienia Dardanellów czynią daley z wielkim pospiechem. Po ukończeniu ich, co w krotce naftąpi, ma znowu bydź neutralnym okrętom pozwolona żegluga po kanale Konftantynopolskim, morzach Marmora i czarnem.

Popisuiący fię przez swoią czynność przy powszechnym uzbroieniu ludu Konftan-

tynopolskiego, a mianowicie na przedmieściu Pera, Tszelebi-aga, Seymen-basza, mianowany został trzeybuńczucznym baszą i dowodzcą zamkow i woysk na Europeyskim brzegu kanału, na Azyatyckim zaś Beglerbeg Kutahii, Bekir-basza, a pod nim dowodzą dotychczasowy ajan Magnesii, Czarkagdi Ali-basza, i Kara Osman Oglu z Smirny; lecz miasto to iest teraz od Rossyanow zagrożone.

Na d. 17 Marca umarł naystarszy urzędnik W. Sułtana, Bilal-aga, ktory aż na dwa lata przed śmiercią sprawował urząd kislar-agi.

Na d. 24 wypłacony został janczarom 3 miesięczny zwyczayny żołd, a d. 30 udał się W. Wezyr z S. chorągwią Mahometa do wielkiego obozu, który się pod Adryanopolem zgromadza. Do 1 Kwietnia bawił w Daude i przyymował pożegnania od zagranicznych ministrow. Mussa basza Silanchy, mianowany iest kaymakanym w niebytności W. Wezyra, i d. 19 Marca zawdział podług zwyczaiu honorową suknia.

Na d. 16 Marca powrocił W. admirał z swoią eskadrą z morza Marmora, wysadził lud przy Gallipoli na ląd i zarzucił potem pod letnim pałacem kotwice.

Wysoka Porta mianowała na mieyscu Xcia Callimachi, Xcia Alexandra Hangiarli woiewodą Wołoskim. Urząd iego, tłomacza Porty, zastąpi młody Xże Suzzo.

Z resztą nieodmieniło się położenie rzeczy w Moldawii i Wołoszczyznie; armiia Jenerała Michelsona zaięła tylko bardziey skupiaiące iey siły stanowisko, i dwie nowe wycieczki załog Ismailowa i Giurgewo z znaczną stratą Turkow odparła.

Naczelnik Serwiianow Czerny złapał Basię Zwornickiego, obległ zamek Zwornicki, i grozi stolicy Bosnii Serajo.

Z Madrytu d. 18. Marca.

Woyska Hiszpańskie, które zdobyły nazad Buenos-Ayres, wynadgrodzone od Króla zostały podwoynym żołdem, a officerowie orderami. Dowodzący temi woyskami, P. Liniers, iest jenerałem brygady, i rządcą Montevideo mianowany, a dotychczasowy Wicekról Montevideo, Wicekrólem Buenos Ayres. — Pani Tucman, małżonka admirała, otrzymała patent na chorążego morskiego, ponieważ popisała się w zdobyciu Buenos-Ayres i własną ręką iednego Anglika zabiła. — Do d. 27 Stycznia znaydowały się tak Montevideo, iako i Buenos-Ayres ciągle w ręku Hiszpańskich.

Z Szwerinu d. 8. Kwietnia.

Od naszego Xiążęco Meklenburskiego dworu posłany był Minister Lützow do Petersburga. Otrzymał on od Petersburskiego dworu zapewnienie, iż Rossya przy przyszłym pokoiu interessowac się naymocniey będzie za Meklenburgiem. Xżę i następca Xięstwa Meklenbursko Szweryńskiego bawią teraz w Altonie. — Z Meklenburskiego kraiu poydzie wkrótce 2000 wołow dla Francuzkiey armii w Polszcze.

C E N A   Z B O Z.

Na targu w Krakowie d. 4 i 5 Maia 1807.

Korzec Pszenicy	- - zł. pol.	40	do	48.
— Zyta	- - - - - — —	36	—	38.
— Jęczmienia	- - - - — —	20	—	25.
— Owsa	- - - - - — —	18	—	21.
— Grochu	- - - - - — —	36	—	39.
— Kaszy iaglaney	- - — —	68	—	72.

W Wiedniu d. 25. Kwietnia.

Meca wynosząca pół korca naszego:

— Pszenicy	- - - zł. pol.	24	do	30.
— Zyta	- - - - - — —	20	—	24.
— Jęczmienia	- - - - — —	16	—	21.
— Owsa	- - - - - — —	12	—	16.

DONIESIENIA.

Właściciel Swoszowic i Łazienek tamże donosi Przezacney Publiczności, iż kąpiele wód Mineralnych siarczanych, dnia 11 bieżącego miesiąca Maia rozpoczną się, i kontynuować się będą aż do końca piękney pory w początku Jesieni. Traktyer Mikołay Orliński przy tych kąpielach o wszelkie do życia wygody starać się będzie, równie dla Publiczności dla poratowania swego zdrowia bawiącey, iako i dla gości w celu zabawy przybywaiących, tem bardziey ieżeli wcześnie o liczbie osób i czasie, w którym im mieć służyć będzie uwiadomionym.

Magistrat Miasta C. K. Stołecznego Krakowa, ninieyszym Edyktem do publiczney podaie wiadomości, iż na żądanie Pana Walentego Bartscha tegoż Magistratu Wiceprezesa, wina przez P. Augustyna Podlewskiego na publiczney po P. Jozafie Bartschu licytacyi zakupione a dotąd nie zapłacone d. 30 miesiąca i r. b. o godzinie 9 z rana zaczynaiąc do 12, a z południa od 3 do 6 aż do ukończenia zupełnego przez publiczną licytacyą w kamienicy pod Num. 15 w Krakowie sprzedawane będą. — Wszyscy zatem maiący chęć co z takowych win nabyć, maią się na mieyscu i czasie wyżey wyznaczonym znaydować.

Gollmayer.
Łodziński.
Hirschberg. Z Rady Magistratu Miasta C. K. Stołecznego Krakowa.
Dnia 2 Maia 1807.
Michiński.

Magistrat Miasta C. K. Kaźmierza dolnego wszystkim do kogo należy ninieyszemi oznaymia, iż r. p. dnia 3 Listopada przez iakiegoś człowieka z Łysobyk powiadaiącego się, iż na jarmarku niejakiemu Janowi Łyszcza klacz nie wielka za 31 ryń. 30 kr. sprzedana z były, który to Łyszcz, że z Łysobyk nikt na jarmarku nie był, a przedawca z osoby mu znaiomy nie był, pomienione pieniądze dla swoiey pewności w tuteyszym Magistracie złożył, że tedy przedawca za podeyrzanego tutay później uważanym został, i te pieniądze tym sposobem bez Pana pozostali, a przeto ktoby do pomienioney klaczy prawa własności dowieść sądził, ma się tu w przeciągu roku i od ego zgłosić i prawo sobie służące tym pewniey dowieść, gdyż inaczey klacz ta iak znaleziona uważana będzie, i stosownie do § 121 części II. ustawy cywilney z rzeczonemi pieniędzmi postąpiono zostanie.

Dan w Kazimierzu dolnym dnia 14 Marca 1807.

Glom.
Kawka.
Sotowski. *Z Magistratu C. K. Miasta Kaźmierza dolnego.*
Beszykowski Prot.

Magistrat Miasta C. K. Stołecznego Krakowa ninieyszemi do powszechney podaie wiadomości, iż dom z ogrodem w sekcyi III. pod Nrem 117 stoiący, do maiątku niegdyś P. Jakuba Krausa Konsyliarza C. K. Sądow Szlacheckich należący, zł. ryń. 3990 kr. 51 w dniu 20 Października 1806 oszacowany na żądanie PP. opiekunow sukcessorow pomienionych przez publiczną licytacyą na dniu 14 Maia r. b. o godzinie 3 z południa w tuteyszym Sądzie odprawiać się maiącą sprzedany zostanie, a to pod następnemi warunkami, iż

a) Każdy licytant 10 część summy szacunkowey przed licytacyą iako zakład złoży.

b) Przyszły nabywca połowę summy z licytacyi wynikłey w dniach 14 po potwierdzeniu licytacyi do depozytu złożyć, drugą zaś połowę na tymże domu z kondycyą płacenia po 5/100 prowizyi i wypłacenia za poprzedzaiącym 3ch miesięcznym wypowiedzeniem tegoż kapitału przyzwoicie zabezpieczyć winien będzie, inaczey nowa licytacya na iego koszt i niebespieczeństwo wypisanaby została.

Wszyscy zatym chęć kupna maiący na oznaczonym mieyscu i czasie znaydować się maią. — Wierzyciele zaś zapisowi niniejszemi tym końcem napominaią się, ażeby nieoczekuiąc osobnych przypozwań pretensye swoie do protokołu licytacyi wnieśli, gdyż na niezgłaszaiących się przy podziale summy z licytacyi wynikłey, żaden wzgląd miany nie będzie.

Gollmayer.
Łodziński.
Hirschberg. *Z Rady Magistratu C. K. Miasta Stołecznego Krakowa.*
Dnia 6. Marca 1807.
Michiński.

Podług przepisu Wysokiego Gubernialnego rozporządzenia pod d. 24 Października 1806. Nr. 44467 zadecydowano, aby tymczasowo, i aż do ustanowienia publicznego domu roboty włoczeniu się tuteyszey służebney Czeladzi niejakie zatamowanie uczynić, i dotąd będących tak nazwanych Rayfurow oddalić, zatym następuiące urządzenie stanowi się:

a) Każdy bez służby zostaiący powinien się z swoim zaswiadczeniem w mieście u Sędziego wydziałowego, którym teraz pisarz wagi mieyskiey Jgnacy Kromer iest postanowiony, i temu targowy Adjunkt Szulc także przydany został, zas na Kazimierzu i na innych przedmieściach u mieyscowych Burmistrzow w ich Kancelaryi zameldować, a będąc bez służby mieszkanie swe powiedzieć, od których kartkę zameldowania się dostanie.

b) Każdemu mieszkańcowi tuteyszemu chcącemu przyiąć służącego naznacza się, aby się u wyżey wyznaczonych osob zgłosił, a zatym;

c) Każdy służący który się podług wysokiego przepisu nie zamelduie, lub potrzebnym zaświadczeniem zaopatrzonym nie będzie, powinien bydź od Sędziego wydziałowego, lub Burmistrza mieyscowego C. K. Magistratowi dla Jndagacyi doniesiony.

Takowe przeto wysokie rozporządzenie do Gazet podane, publikowane, i C. K. Policyi dyrekcyi udzielone ma od dnia 1go Maia r. b. swoy początek odebrać.

Zaczym ninieyszemi dotąd zwykłe służącemi Rayfurstwo pod karą aresztu iest zabronione, i tak im iako i służącym surowo pod karą cielesną lub aresztu przykazuie się, aby do Rayfurow pod żadnym pozorem nie udawali się — Niemniey i trzymaiący służących maiąc się ściśle podług tych przepisow zachować, gdyż inaczey podane iakowe zaskarżenie na służącego przez Rayfurę przyiętego, nie tylko słuchane nie będzie, ale nadto przyimuiący podług okoliczności ukaranym zostanie.

Ponieważ zaś C. K. Policyi dyrekcya na takowych Rayfurow pilne baczenie mieć będzie, więc tak potrzebuiący służących iako i służący służby sami do wyznaczonych osob urzęduiących tym pewniey zgłaszać się maią, ile że onym naznaczono iest:

1) Aby osobny protokoł zameldowanych do służby weszłych lub ukaranych służących prowadzili.

2) Tylko 1 kr. od rynskiego zgodzonych zasług iako Honorarium za podiętą do ich funkcyi nie należącę, zaczym extraordynaryinę fatygę będą żądali, którą kwotę przyimuiący służącego wczasie przyięcia iego i z nim się ugodzenia, urzęduiącey osobie wypłacić powinien, ta zaś nie tylko go z odebraney podług żądania zakwitować, lecz i w protokoł w teymierze w prowadzony wciągnąć ma.

A gdy takowe urządzenie iedynie do zatamowania rozwiozłości Sług dąży, więc się spodziewać należy, że każdy tego trzymać się i ściśle zachowywać będzie.

Gollmayer, V. P.

Z Magistratu C. K. Stołecznego Miasta Krakowa dnia 24 Marca 1807.

Grofs Sekr.

Ninieyszym powszechnie głosi się, iż wdrodze konkursu przez licytacyą publiczną na sprzedarz domu pod Nr. 238 tu w mieście Wadowicach stoiącego Antoniego Smida właściwego, na 6490 zł. ryń. 30 kr. oszacowanego, sądownie zezwolono, i na ten koniec termin pierwszy do licytacyi na dzień 7 Maia 1807 drugi 4 Junij, i trzeci 2go Julij r. b. z tym dokładem ustanowiono, iż w tym przypadku, gdyby przy pierwszym i drugim Terminie licytacyi taxy oznaczoney nie donisło, toż dobro na 3cim ostatnim terminie, więcey daiącemu nawet niżey dotaxacyi oddane zostanie. Wszyscy więc chęć maiący nabycia tey realności niniéyszym na terminy wyżey pomienione do tuteyszey Magistratualney Kancellaryi, gdzie o kondycyach przedarzy dowiedzieć się mogą, aby zatym każdy zawsze zrana o 9 godzinie stanąć niezaniszkał.

Malczewski Proconsul.
Th. A. Kłodziński Syndyk.
Stanisław Dziewiński Assessor.
Jgnac Jendrkiewicz Assessor.

Z Rady Magistratu Miasta Wadowice d. 21 Marca 1807.

Joannes Smietanski. Canc.

(Przy dzisieyszey Gazecie znayduie się drugi Dodatek.)